

شناسایی و اولویت بندی عوامل پیش برنده در توسعه والیبالیست فوق برنامه مدارس متوسطه دختران مشهد

طلیعه کفشدار طوسی^۱، محمد کشتی دار^۲، احسان اسداللهی^۳

^۱ کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی موسسه آموزش عالی سناباد گلپهار

^۲ دانشیار مدیریت ورزشی، دانشگاه فردوسی مشهد (نویسنده مسئول)

^۳ استادیار عضو هیات علمی موسسه آموزش عالی سناباد گلپهار

چکیده

ورزش مدارس و فعالیت های فوق برنامه در مدارس یکی از راه های توسعه ورزش در بین دانش آموزان می باشد از این رو هدف تحقیق حاضر شناسایی و اولویت بندی عوامل پیش برنده در توسعه والیبالیست فوق برنامه مدارس متوسطه دختران مشهد بود. روش پژوهش حاضر کاربردی و از نوع اکتشافی و آمیخته محسوب می شد. جامعه آماری این تحقیق در بخش کیفی و کمی مجزا بود. در بخش کیفی، افراد مورد مطالعه شامل اساتید مدیریت ورزشی و خبرگان حوزه والیبالیست (مربیان، پیشکسوتان و فعالان والیبالیست در حوزه آموزش و پرورش و مدیران ورزشی آموزش و پرورش شهرستان مشهد) بود. روش نمونه گیری در مصاحبه به شیوه گلوله برفی بود (۱۲ مصاحبه) تا داده ها به اشباع نظری رسید و در بخش پرسشنامه کیو به صورت هدفمند بود (۲۶ نفر). در بخش کمی و پرسشنامه کیو تحقیق جامعه آماری شامل طیف بالا به همراه معلمان تربیت بدنی شهرستان مشهد، خبرگان والیبالیست (مربی، بازیکن، داور و ...) بود. از روش شناسی کیو و چرخش عاملی ماتریس ها و چرخش واریماکس برای تحلیل داده های تحقیق در محیط نرم افزار SPSS انجام شد... یافته ها نشان داد ۲۳ گویه به عنوان عوامل پیش برنده در توسعه والیبالیست فوق برنامه مدارس متوسطه دختران مشهد نقش دارد. نتایج چرخش عامل ماتریس ها در مورد عوامل پیش برنده توسعه والیبالیست فوق برنامه مدارس دختران مقطع متوسطه شهر مشهد نشان داد که با توجه به دیدگاه افراد ۵ الگوی ذهنی در عوامل پیش برنده شناسایی شدند. بر اساس خروجی نرم افزار و مقایسه بارهای عاملی به ترتیب اولویت در عوامل پیش برنده ماهیت والیبالیست و ورزش دختران، عوامل فرهنگی، امکان پیشرفت، عوامل حمایتی-اجتماعی و امکان دسترسی بود.

واژه های کلیدی: عوامل پیش برنده، والیبالیست، فوق برنامه مدارس، دختران مقطع متوسطه، مشهد

مقدمه

توسعه ی ورزش در جهان امروزی یکی از راهکارهای ثمربخش جهت رسیدن به هدف های متعالی در ابعاد مختلف توسعه برای دولتمردان کشورهای پیشرفته می باشد (جینکسون و همکاران، ۲۰۱۰). کشورهای در حال توسعه نیز برای رسیدن به این اهداف، به دنبال کسب فرایندهای عملکرد بهینه ی آنان می باشند. در تمامی این برنامه ها، گسترش ورزش در اقصاء مختلف، مخصوصاً در جامعه ی دانش آموزان یکی از استراتژی های کاربردی آنان بوده است که در نهایت پس از گذشت فقط چند سال از پیاده سازی برنامه های کاربردی، گرایش خیل عظیم جمعیت در سنین بالاتر به سمت فعالیت های ورزشی، از نشانه های مثبت مفید بودن این برنامه ها می باشد. راهکارهایی که با ایجاد فلسفه های روشن در افراد از سنین پایین تر مخصوصاً دوره های تحصیلی در آموزش و پرورش شروع شده و به صورت عادات همیشگی در زندگی روزمره قرار می گیرند. از بین سازمان ها و دستگاه های اجرایی کشور، آموزش و پرورش به عنوان یکی از حساس ترین دستگاه های کشور می باشد که سهم بسزایی در فراهم کردن جامعه ای سالم با آینده ای روشن ایفا می کند. همه افراد جامعه در دوران طلایی فراگیری خود، از دبستان تا پایان دبیرستان، وارد این کارگاه عظیم و قرنطینه ی عمومی می شوند (وفایی مقدم، ۱۳۹۱). دارا بودن ویژگی های مثبت به وجود آمده از ورزش در دانش آموزان از مسائل مهمی است که یکی از اهداف برنامه ریزان و مسئولین این سازمان می باشد (دی کوربی و همکاران، ۲۰۰۵). یکی از عواملی که موجب پیشرفت و ترقی یک جامعه می شود و از آن می توان به عنوان یک اصل اساسی برای رشد پایدار یاد کرد، بهره وری و استفاده بهینه از تمامی داشته ها و سرمایه ها و در کنار آن یک تجمع هدفمند بر اساس یک برنامه ریزی جامع و اصولی بر پایه استانداردهای مهم روز دنیا است که این خود می تواند سرآغازی برای حرکت انفجاری و رو به جلو برای رسیدن به قله های پیشرفت و ترقی در تمامی ابعاد جامعه باشد. دانش آموزان توانمند از نظر روانی و جسمانی سهم بسزایی در رسیدن به این پیشرفت و ترقی ایفا می کنند. کما اینکه در برهه کنونی باید راه را شناخت و گام ها را استوار برداشت و همگام با عصر جدید تکنولوژی و ارتباطات حرکت کرد (دوستی و همکاران، ۱۳۹۷).

دلایل متعددی جهت برنامه ریزی و سرمایه گذاری در ورزش و تفریحات سالم وجود دارد. نخست اینکه ورزش بخش مهمی از زندگی اجتماعی بوده که سبب توسعه مهارت های رهبری و فرصت بروز خلاقیت ها می گردد و به دوستی و نزدیکی جامعه کمک می کند. دوم اینکه شرکت در فعالیت های ورزشی باعث افزایش سطح بهداشت عمومی و جلوگیری از بروز بیماری ها و نیز درگیر شدن بیشتر آحاد جامعه در یک زندگی پر تحرک می شود (سواری و همکاران، ۱۳۹۴). امروزه کشورها دریافته اند که توسعه ورزش و بهره گیری از مزایای مستقیم و غیرمستقیم آن بدون برنامه ریزی و سیاست گذاری مناسب میسر نمی باشد؛ بنابراین، ورزش مانند هر نظام دیگری نیازمند تدوین اهداف کلان، راهبردها و برنامه های عملیاتی است تا ضمن آگاهی از مسیر حرکت بتواند از هرگونه دوباره کاری، بیراهه رفتن و هدررفت منابع مالی، انسانی، فیزیکی و اطلاعاتی خود اجتناب ورزد (دی بوسچر، ۲۰۱۳). گستردگی فعالیت های ورزشی ایجاب می کند تا نظامی جامع، راهبردی و مدون بر آن حاکم باشد. بر مبنای چنین برنامه جامعی ورزش خواهد توانست بدون تأثیرپذیری از شرایط مدیریتی، حرکت توأم با موفقیت خود را استمرار بخشد. زمانی که مأموریت ها، اهداف، و مسیرهای تحقق آن ها مشخص باشد، طبعاً در حرکت سیستم یکپارچگی به وجود می آید و تغییر ناگهانی مدیر، همه حرکت ها را متوقف نخواهد کرد. امروزه، سازمان های ورزشی مانند سازمان های غیر ورزشی

در معرض تغییر و تحولات محیطی و جهانی قرار دارند و با مسائل ویژه خود دست به گریبانند. امروزه در راستای توسعه ورزش در هر کشوری عواملی وجود دارند که برخی از این عوامل پیش‌برنده و مثبت هستند که باید اثرات آن‌ها را در راستای توسعه ورزش تقویت کرد. در ادامه به تبیین موضوع تحقیق بیشتر پرداخته می‌شود.

ورزش به عنوان پدیده‌ای مهیج، برانگیزاننده، موجب اتحاد ملی عامل توسعه و ارتقای سلامت در جامعه، جایگاه مهمی در جامعه دارد (مکچنسی، ۲۰۱۳). به طور کلی ورزش در نهایت بازتابی از جامعه امروز است، از طریق ارتقای ورزش، فعالیت‌های ورزشی به عنوان یک ابزار برای توسعه جوامع و صلح در فرهنگ‌های مختلف می‌باشد (کارتوکولیس و همکاران، ۲۰۰۹). در این راستا توسعه ورزش در ارتباط با افزایش مشارکت و ترویج فرصت‌ها و مزایای حضور در فعالیت‌های ورزشی است. تعاریف مختلفی از مفهوم توسعه ورزش ارائه شده است. مفهوم توسعه ورزش بسیار کلی است و می‌تواند توسعه ورزش را در کلیه سطوح از جمله همگانی، ورزش‌نخبگان، ورزش پایه و غیره دربرمی‌گیرد (بولک، ۲۰۰۹). توسعه ورزشی کمک همه‌جانبه مردم برای شروع یک ورزش، ماندن در ورزش انتخابی خود و موفقیت در آن است. توسعه ورزش توسط کالینز به عنوان یک فرصت‌های تاثیرگذار سیستم‌ها و ساختارها و فرایندهای تعریف شده است که افراد جامعه را در تمام سطوح یا گروه‌های خاص یا منطقه‌ای قادر می‌سازد در ورزش تفریح و سرگرمی شرکت کنند و عملکردشان را به هر سطحی که مدنظر آنها می‌باشد، پیشرفت دهند (سوتیرادو، ۲۰۱۲). از سوی دیگر می‌توان یکی از مهمترین بخش‌های توسعه ورزش یک جامعه را ورزش‌های پایه و مدارس دانست. ورزش والیبال نیز که امروزه در میان کشورهای جهان رشد و توسعه چشمگیری یافته، جزء محبوب‌ترین و پرطرفدارترین (از نظر بازیکن و تماشاچی) و نیز به لحاظ خصوصیات که دارد، از هیجان‌انگیزترین رشته‌های ورزشی امروز دنیاست. والیبال با وجود سابقه و عمر کم خود در مقایسه با سایر ورزش‌ها، از محبوبیت و علاقه مندی زیادی برخوردار است. روی آوردن کودکان و نوجوانان در بسیاری از کشورهای جهان موجب شده که تعداد بازیکنان و نیز علاقه‌مندان این رشته ورزشی بیش از پیش فزونی یابد. والیبال به عنوان ورزشی جذاب و مفرح در سرتاسر جهان علاقه‌مندان زیادی را به خود جذب کرده و روزه روز بر شیفتگان آن اضافه می‌شود. از خصوصیات بارز این رشته ورزشی می‌توان به این نکته اشاره داشت که در بعد پرورشی، همگانی، قهرمانی و حرفه‌ای دارای قابلیت است که در همه سنین از نوجوانی تا کهنسالی می‌توان به آن پرداخت. همچنین این رشته ورزشی به دلیل آسان بودن، قابل اجرا بودن، و خطر آسیب کمتر و افزایش آمادگی جسمانی دان‌شاموزان مورد توجه مدارس قرار گرفته و انجام آن در زنگ ورزش شده است. تحقیقات مختلفی که در داخل و خارج از کشور در مورد والیبال انجام شده است نشان داده که احتیاج به تحقیقات بیشتری نیز نیاز است. کشتی دار و طالب پور (۱۳۹۱) در پژوهشی با عنوان بررسی وضعیت موجود والیبال ایران نشان دادند که وضع موجود والیبال استان‌ها به لحاظ رویکرد پشتیبانی نرم و سخت‌ناهمگون است و ۷۰ درصد استان‌ها در مؤلفه‌های نیروی انسانی به ویژه داوران و مربیان فعال، منابع مالی و حمایت‌کنندگان مالی، توسعه علمی و پژوهشی و فناوری اطلاعات و توسعه استاندارد و ارزیابی، محیط حقوقی، مدیریت و برنامه‌ریزی، به ویژه در بخش مسابقات داخلی استان‌ها در سطح بسیار پایینی قرار دارند. محرم زاده و همکاران (۱۳۹۲) در تحقیق موانع جذب اسپانسرها در والیبال حرفه‌ای استان آذربایجان غربی و ارائه راهکارهای آن بیان می‌کنند که از نقش اسپانسرها در پیشبرد والیبال کشور به اندازه کافی بهره‌برداری نشده است و از شاخص‌های باشگاهی، مدیریتی و اجتماعی به عنوان مهم‌ترین موانع جذب اسپانسرها در والیبال حرفه‌ای آذربایجان غربی نام می‌برند و برای رفع

مشکلات مالی راهکارهایی را پیشنهاد می کنند. میرمعینی (۱۳۹۲) در تحقیقاتی بر روی استعدادیابی در والیبال مدارس، راهکارهایی را برای استعدادیابی و پرورش استعدادها در رشته والیبال معرفی می کند: ۱. تشکیل کمیته تخصصی استعدادیابی والیبال در باشگاه ها؛ ۲. تشکیل مدرسه تخصصی در تمامی استان ها و شهرستان ها؛ ۳. برگزار کردن مسابقات منظم لیگ کشوری در رده های سنی مختلف به خصوص نونهالان؛ ۴. الزام کردن تمام باشگاه های لیگ یک و برتر به ایجاد آکادمی والیبال؛ ۵. الزام کردن تمامی باشگاه ها به داشتن تیم پایه مینی والیبال؛ ۶. تشکیل آکادمی والیبال. (استانی در تمامی استان ها و شهرستان های کشور. رضوی و همکاران (۱۳۹۳) تحت عنوان تحلیلی بر عوامل موثر در ارتقای جایگاه درس تربیت بدنی در مدارس نشان دادند که تخصص معلمان بعد روانی نگرش و شناخت گروه های مرتبط نظارت و ارزشیابی و امکانات و تجهیزات به ترتیب مهمترین عوامل موثر در ارتقای جایگاه درس تربیت بدنی می باشد. بجورندال و جیسدال^۱ (۲۰۲۰) در تحقیقی به بررسی نقش برنامه های مدارس ورزشی در پیشرفت ورزشکاران در هندبال و فوتبال نروژ پرداختند. نتایج نشان داد سیاست گذاران و دست اندرکاران باید خطوط ارتباطی رسمی و غیررسمی بین برنامه های مدارس ورزشی و تیم های باشگاهی را تقویت کنند. مربیان باید اطمینان حاصل کنند که برنامه درسی فرصت های موجود برای پیشرفت ورزشکاران را در سطح فردی محدود نمی کند. مربیان همچنین باید رویکردهای انعطاف پذیر برای رشد و تمرینات ورزشکار را حفظ کنند. اسپولنکوف و سیفکن (۲۰۱۹) در بررسی فرایند ورزش برای توسعه گزارش کردند، مشارکت ورزشی نقش محوری در این زمینه دارد و در واقع مدل مشارکت ورزشی پایه ورزش برای توسعه است. وانگ و لو (۲۰۱۷) نیز عوامل توسعه ورزش در دانشگاه ها را افزایش تعداد مشارکت کنندگان، افزایش آگاهی دانشجویان، وجود تجهیزات ورزشی در دانشگاه و دانشکده ها، سازماندهی کمپ های ورزشی، اجرای رویدادهای بزرگ ورزشی و انجام پژوهش های مرتبط، عنوان کردند. بوردن و همکاران (۲۰۱۳) در تحقیق با هدف شناسایی وضعیت مناسب برای فوق برنامه مدارس عمومی تگزاس موانع شرکت دانش آموزان در فعالیت های فوق برنامه ورزشی مدرسه را کمبود منابع مالی، کمبود امکانات، کمبود پرسنل و مربیان علاقمند و کمبود علاقه دانش آموزان برشمردند. هاردی و همکاران (۲۰۱۰) به بررسی مهارت های پایه پرداختند و دریافتند که تجهیزات ورزشی مورد نیاز و همچنین برنامه ریزی برای این برنامه ها یکی از نکات ضروری برای گسترش این ورزش ها می باشد.

ورزش مدارس و فعالیت های فوق برنامه در مدارس یکی از راه های توسعه ورزش در بین دانش آموزان می باشد. انجمن ورزشی مدارس ایالت کنتاکی در بیانیه ماموریت خود آورده است: انجمن ورزشی مدارس ایالت کنتاکی باید بالاترین کیفیت فعالیت ها و برنامه های ورزشی را با شیوه ای مؤثر و با تاکید بر جوانمردی و ورزش دوستی و توسعه آموزش دانش آموزان ورزشکار برقرار سازد. برخی از استراتژی های مهم این انجمن عبارت اند از: حفظ و تضمین ثبات مالی انجمن، توسعه نقش پشتیبانی برای آموزش دانش آموزان، آموزش و توسعه حرفه ای منابع انسانی انجمن، توسعه نظارت و ممیزی از مدارس، ترویج مردانگی و جوانمردی در میان دانش آموزان، مربیان و تماشاگران، و بازبینی و اصلاح ساختار. انجمن ورزشی مدارس استرالیا در ماموریت خود آورده است: جذب دانش آموزان به فعالیت های ورزشی مدرسه به صورت منظم، برای نمایش استعدادهای خاص و تحقق پتانسیل کامل خود. برخی از مهمترین استراتژی های این انجمن عبارت اند از: تشویق به افزایش مشارکت دانش آموزان در رویدادهای ورزشی مدارس،

^۱Bjørndal & Gjesdal

ارزیابی مداوم از برنامه های ورزشی مدارس، حفظ و نگهداری ارتباطات مؤثر و مفید با همه ذی نفعان به منظور تدارک محیط ورزشی باکیفیت، ترویج نقش ورزش مدرسه در گستره جامعه، تقویت و توسعه حمایت های مالی، پیاده سازی تمریناتی به منظور ایجاد محیطی ایمن و سالم، توسعه برندینگ مشترک در سراسر مدارس ورزش استرالیا. دفتر تربیت بدنی و فعالیت های ورزشی وزارت آموزش و پرورش در حکم یکی از متولیان اصلی ورزش تربیتی و پرورشی در دانش آموزان، مأموریت دارد تا ضمن توسعه و تقویت درس تربیت بدنی در میان دانش آموزان، فعالیت های ورزشی فوق برنامه را در چارچوب سند تحول بنیادین، برنامه درس ملی و اهداف و سیاست های وزارت آموزش و پرورش در آنان گسترش دهد. همچنین این دفتر در نظر دارد تا با ترسیم چارچوب و چشم انداز مأموریت ها و فعالیت هایش، ضمن ارائه تصویری روشن از افق حرکت و برنامه ریزی خود، زمینه های هم افزایی را برای بسیج ظرفیت ها و تحقق بخشیدن به ساحت تربیت زیستی و بدنی، به منزله یکی از ساحت های مهم و مؤثر تحقق سند تحول بنیادین فراهم نماید.

با بیان توضیحات بالا مشخص می شود که ورزش مدارس و فوق برنامه یکی از راه های توسعه ورزش می باشد و از آنجا که رشته ورزشی والیبال یکی از پرطرفدارترین ورزش ها چه در زمینه ورزش همگانی چه در زمینه حرفه ای است، در شهرستان مشهد نیز فعالیت های فوق برنامه مدارس نیز معطوف به این رشته ورزشی می باشد. از این رو مسئله اصلی تحقیق این است که عوامل پیش برنده ای که می تواند در توسعه والیبال فوق برنامه مدارس متوسطه دختران مشهد نقش دارد را شناسایی کند و برنامه ریزی را منطبق بر این عوامل بنا کند.

روش شناسی تحقیق:

این تحقیق از نظر هدف کاربردی است که که جزء تحقیقات اکتشافی تحلیلی محسوب می شود. از طرفی به دلیل ماهیت کیفی و کمی بودن و استفاده از روش شناسی کیو، جزء تحقیقات آمیخته می باشد. جامعه آماری این تحقیق در بخش کیفی و کمی مجزا بود. در بخش کیفی و مصاحبه، افراد مورد مطالعه شامل اساتید مدیریت ورزشی، خبرگان حوزه والیبال شامل مربیان، پیشکسوتان و فعالان والیبال در حوزه آموزش و پرورش و مدیران ورزشی آموزش و پرورش شهرستان مشهد بود. روش نمونه گیری به شیوه گلوله برفی بود و ۱۲ مصاحبه انجام شد تا داده ها به اشباع نظری رسید. در بخش کمی و پرسشنامه کیو تحقیق جامعه آماری شامل طیف بالا به همراه معلمان تربیت بدنی شهرستان مشهد، خبرگان والیبال (مربی، بازیکن، داور و ...) بود. روش نمونه گیری به صورت هدفمند بود که تعداد ۲۶ نفر به پرسشنامه کیو به صورت صحیح پاسخ دادند. از پیش فرض هایی که رعایت شد این بود که افراد مورد مطالعه حتما باید در رشته والیبال تخصص داشته باشند، دارای حداقل ۵ سال سابقه باشند و از معلمانی که تخصص والیبال و برگزاری کلاس های فوق برنامه داشتند، مصاحبه شد و پرسشنامه کیو برای آنها توزیع گردید. در بخش کیفی از مصاحبه نیمه ساختاریافته و بررسی مبانی نظری استفاده شد و از خبرگان خواسته شد تا عوامل مؤثر پیش برنده ای که در توسعه والیبال فوق برنامه مدارس متوسطه دختران مشهد نقش دارد را با ذکر دلیل معرفی کنند. بخش دوم که کمی بود پس از ساخت پرسشنامه کیو ابتدا توسط متخصصان و خبرگان از نظر روایی صوری و

محتوایی مورد بررسی ۸ تن قرارگرفت و پس از تأیید در بین خبرگان توزیع شد. برای شناسایی الگوهای ذهنی و تحلیل آماری داده های حاصل از پرسشنامه عوامل پیش برنده از روش شناسی کیو و تحلیل عاملی اکتشافی و چرخش واریماکس با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۲ استفاده شد.

یافته های تحقیق

با توجه به عنوان تحقیق یعنی شناسایی و اولویت بندی عوامل پیش برنده در توسعه والیبالیست فوق برنامه مدارس متوسطه دختران مشهد یافته های تحقیق در دو بخش کیفی و کمی مطرح شد. ابتدا ویژگی های جمعیت شناختی و افراد مورد مطالعه تحقیق در بخش یافته های توصیفی بیان شد، سپس به اهداف استنباطی تحقیق نیز پرداخته شد. در جدول ۱ اطلاعات مربوط به افراد مورد مصاحبه شده که ۱۲ نفر بودند بیان شد.

جدول ۱. افراد مصاحبه شونده

مشارکت کنندگان	سطح تحصیلات	پست سازمانی	سابقه شغلی
۱	دکتری	عضو هیات علمی	۱۰ سال
۲	فوق لیسانس	معلم تربیت بدنی و مربی والیبالیست	۱۰ سال
۳	لیسانس	پیشکسوت والیبالیست استان	۴۰ سال
۴	دکتری	عضو هیات علمی	۱۵ سال
۵	دکتری	عضو هیات علمی	۲۵ سال
۶	فوق لیسانس	خبیره و مربی والیبالیست	۱۸ سال
۷	دکتری	عضو هیات علمی	۲۰ سال
۸	فوق لیسانس	بازیکن لیگ برتر بانوان	۵ سال
۹	دکتری	عضو هیات علمی	۲۲ سال
۱۰	لیسانس	معلم تربیت بدنی و مربی والیبالیست	۲۰ سال
۱۱	دکتری	عضو هیات علمی	۱۲ سال
۱۲	فوق لیسانس	کارمند و فعال والیبالیست در آموزش و پرورش استان	۱۰ سال

در بخش بعدی برای تکمیل فضای گفتمان از ۵ نفر افراد متخصص در زمینه والیبالی مدارس و والیبالی بانوان مصاحبه به عمل آمد تا عبارات مشخص شده را تأیید و نهایی کنند. اطلاعات ایشان در جدول ۲ بیان شد.

جدول ۴-۲. معرفی افراد مصاحبه شونده در بخش کیو برای نهایی کردن عامل های شناسایی شده

شماره	سمت	سابقه	تحصیلات
۱	عضو هیات علمی (متخصص والیبالی)	۲۵ سال	دکتری
۲	معلم تربیت بدنی و مربی والیبالی	۲۰ سال	لیسانس
۳	عضو هیات علمی	۱۲ سال	دکتری
۴	ورزشکار برجسته والیبالی بانوان در استان	۶ سال	لیسانس
۵	خبیره و مربی والیبالی	۱۸ سال	فوق لیسانس

بعد از طراحی جدول کیو، ۲۶ تن از خبرگان والیبالی استان (اساتید خبره در والیبالی، معلمان تربیت بدنی استان، مربیان والیبالی، پیشکسوتان، فعالان حوزه ورزش مدارس و مدیران و کارمندان بخش تربیت بدنی آموزش و پرورش استان) به تکمیل آن پرداختند. اطلاعات مرتبط با این افراد در جدول ۳ گزارش شده است.

جدول ۳. افراد تکمیل کننده پرسشنامه کیو

شماره	سمت	سابقه	تعداد
۱	عضو هیات علمی (متخصص والیبالی)	همگی بالای ۱۰ سال	۴
۲	معلم تربیت بدنی	همگی بالای ۱۵ سال	۸
۳	مربیان والیبالی	همگی بالای ۱۰ سال	۶
۴	پیشکسوتان والیبالی استان	بالای ۲۰ سال	۳
۵	فعالان حوزه ورزش مدارس	بالای ۵ سال	۳
۶	مدیران و کارمندان بخش تربیت بدنی آموزش و پرورش استان	بالای ۵ سال	۲

برای یافتن عوامل و مولفه های پیش برنده توسعه والیبالی فوق برنامه مدارس متوسطه دختران مشهد با استفاده از مصاحبه و بررسی مبانی نظری تحقیق مربوط به موضوع تحقیق، عوامل پیش برنده توسعه والیبالی فوق برنامه مدارس متوسطه دختران مشهد به شرح جدول ۴ شناسایی شد.

جدول ۴. عوامل پیش برنده توسعه والیبالی فوق برنامه مدارس متوسطه دختران مشهد

آسیب ها		
شماره	عبارت	منابع استخراجی
		مصاحبه مبانی نظری
۱	محبوب بودن رشه والیبالی بین دختران	* *
۲	وجود استعدادهای زیاد در بین دختران مقطع متوسطه مشهد	* *
۳	حضور موفق تیم های مینی والیبالی و والیبالی دانش آموزان مشهد در سطح استان و کشور	* *
۴	استقبال عمومی خانواده های دانش آموزان از کلاس های فوق برنامه مدارس	* *
۵	نگاه و دید مثبت مردم مشهد به ورزش دختران	* *
۶	مساعادت هیات والیبالی استان با آموزش و پرورش	* *
۷	توسعه ورزش دانش آموزی در سال های اخیر	* *
۸	وجود افراد دلسوز در بدنه تربیت بدنی آموزش و پرورش مشهد	* *
۹	حمایت معنوی آموزش و پرورش مشهد جهت توسعه برنامه های فوق برنامه ورزشی مدارس	* *
۱۰	امکان آموزش والیبالی به وسیله کمترین امکانات	* *
۱۱	وجود مربیان کارآموده والیبالی در سطح شهر مشهد	* *
۱۲	اعتماد بالای جامعه مشهد به مدارس و معلمان از نظر اخلاقی و تئوری	* *
۱۳	وجود دانش آموزان دختر مطرح والیبالی در سطح شهر	* *
۱۴	آشنایی عمومی دانش آموزان به رشته ورزشی والیبالی	* *
۱۵	ها و پارک های مخصوص بانوان پارک در روباز ورزشی فضاهای از استقبال	* *
۱۶	استقبال عمومی از برنامه های اوقات فراغت مدارس	* *

۱۷	حمایت اجتماعی از دختران برای ورود به عرصه ورزش *
۱۸	توزیع امکانات و سالن های ورزشی در اقصی نقاط مشهد و سهولت دسترسی *
۱۹	وجود انگیزه زیاد در دختران دانش آموز مشهد در بروز توانایی های ورزشی *
۲۰	گرایش زیاد دختران به کلاس های ورزشی فوق برنامه *
۲۱	کمبود مخاطره و آسیب دیدگی در رشته والیبال برای دختران *
۲۲	توجه به ورزش دانش آموزی مشهد به خصوص دختران، برای معرفی استعدادها به مقاطع بالاتر ورزشی *
۲۳	فرصت بروز استعداد در کلاس های فوق برنامه مدارس برای دختران دانش آموز *

جهت شناسایی مولفه ها بازدارنده توسعه والیبال فوق برنامه مدارس دختران مشهد، روش شناسی کیو در دستور کار قرار گرفت. از ۳۱ کد به دست آمده، در نهایت ۲۳ کد طبق گروه خبره کیو، به عنوان عوامل اصلی در پرسشنامه کیو قرار گرفت. در ادامه یافته های بخش کیو شامل ارائه نتایج تحلیل عاملی کیو، ماتریس چرخش یافته عامل ها و همین طور جدول نهایی الگوهای ذهنی بود که در ادامه بیان شد.

در اینجا، برعکس مرحله قبل که از مصاحبه و از روش کیفی استفاده شد، از روش های پژوهش کمی برای شناسایی مولفه ها و گویه های تبیین کننده هر عامل استفاده می شود؛ در نتیجه از ابزار آماری تحلیل عاملی کیو استفاده شد. روش تحلیل عاملی، اصلی ترین روش آماری برای تحلیل ماتریس داده های کیو است. مبنای این روش نیز همبستگی میان "افراد" است؛ از این رو از عبارت "تحلیل عاملی کیو" استفاده می شود تا تاکید شود در فرآیند تحلیل عاملی، افراد به جای متغیرها دسته بندی می شوند. با وجود این، از نظر آماری هیچ اختلافی بین تحلیل عاملی کیو و تحلیل عاملی عادی وجود ندارد. برای انجام تحلیل عاملی از ماتریس همبستگی که روشی مرسوم و معمول است، استفاده شد. عامل ها به روش واریماکس که نوعی چرخش متعامد است، چرخش یافتند. گفتنی است اعداد استخراج شده از تحلیل عاملی کیو به روش مؤلفه های اصلی می باشند.

جدول شماره ۵ نشان می دهد که با توجه به دیدگاه افراد، جمعا ۵ عامل شناسایی شده است که این ۵ عامل چیزی حدود ۸۱ درصد از واریانس را تبیین و پوشش می دهند که مقدار بالا و قابل قبولی است.

جدول ۵. میزان واریانس تبیین شده هر عامل یا الگوی ذهنی و مقدار ویژه آن

تعداد الگوهای ذهنی پژوهش			چرخش متعامد عامل ها
جمع کل	درصد واریانس	واریانس تجمعی	
۶/۷۸۷	۲۷/۱۰۰	۲۷/۱۰۰	الگوی ذهنی اول: ماهیت والیبال و ورزش دختران
۵/۶۳۳	۱۹/۵۸۰	۴۶/۶۸۰	الگوی ذهنی دوم: عوامل فرهنگی

۶۰/۸۵۴	۱۴/۱۷۴	۴/۳۵۸	الگوی ذهنی سوم: امکان پیشرفت
۷۱/۵۷۵	۱۰/۷۲۱	۲/۹۰۷	الگوی ذهنی چهارم: عوامل حمایتی - اجتماعی
۸۱/۵۳۹	۹/۹۶۴	۱/۸۸۲	الگوی ذهنی پنجم: امکان دسترسی

برای تفسیر و شناسایی عامل ها از ماتریس چرخش یافته عامل ها استفاده شد. به کمک این ماتریس مشخص می شود که کدام یک از مشارکت کنندگان باعث ایجاد هر یک از الگوهای ذهنی شده اند.

جدول ۶. الگوی ذهنی هر مشارکت کننده

الگوی ذهنی					مشارکت کنندگان
الگوی ذهنی ۵	الگوی ذهنی ۴	الگوی ذهنی ۳	الگوی ذهنی ۲	الگوی ذهنی ۱	
				۰/۷۲۹	۱۸
				۰/۶۹۱	۶
				۰/۸۲۹	۲۲
				۰/۸۸۱	۹
				۰/۷۳۵	۵
				۰/۶۴۸	۱۳
				۰/۹۳۲	۲۳
				۰/۷۲۱	۲۶
			۰/۷۷۷		۱۹
			۰/۷۱۹		۱۴
			۰/۶۹۶		۱۵
			۰/۸۲۶		۱۰
			۰/۷۴۹		۴
			۰/۶۷۰		۳
		۰/۹۱۱			۱۷

۰/۷۹۹	۲۰
۰/۸۳۷	۲
۰/۶۶۵	۱۱
۰/۷۵۵	۸
۰/۸۱۹	۱۶
۰/۸۸۲	۷
۰/۶۵۴	۱
۰/۷۱۰	۲۱
۰/۷۳۸	۲۴
۰/۷۶۹	۲۵
۰/۷۷۵	۱۲

در این جا به وضوح مشخص است که کدام خبره باعث به وجود آمدن کدام الگوی ذهنی شده است. به منظور استخراج تک تک الگوهای ذهنی نمودار تکمیل شده نفرات مورد بررسی قرار داده شده و عوامل مشترک در گروه خبرگان نیز استخراج شد. جدول زیر نتایج نهایی را به تفکیک الگوهای ذهنی نشان می دهد. گفتنی است نام هر الگوی ذهنی بر اساس مشخصات و ویژگی آسیبها توسط گروه محققین نهاده شده است.

جدول ۷. الگوهای ذهنی شناسایی شده به تفکیک مشارکت کنندگان و عوامل پیش برنده

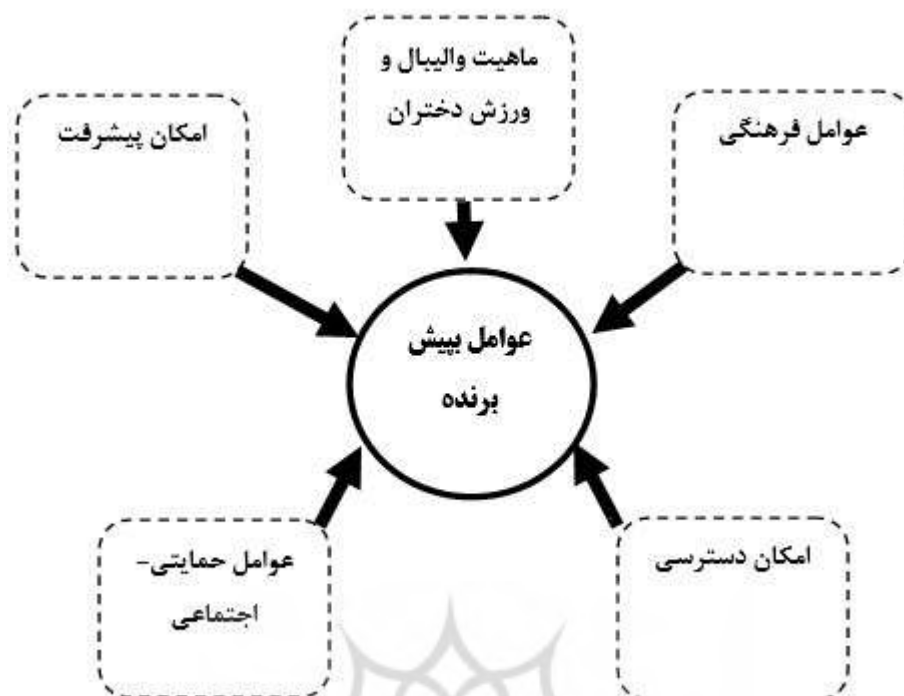
شماره	عوامل بازدارنده	مشارکت کنندگان	الگوهای ذهنی
۱	Q1/Q2/Q10/Q14/Q20/Q21	M18/m6/m22/m9/m5/m13/m2 ۳/۲۶	ماهیت والیبال و ورزش دختران
۲	Q4/Q5/Q12/Q16	M19/m14/m15/m10/m4/m3	عوامل فرهنگی
۳	Q3/Q7/Q11/Q13/Q19/Q22/Q23	M17/m20/m2/m11/m8	امکان پیشرفت
۴	Q6/Q8/Q9/Q17	m16/m7/m1/m21	عوامل حمایتی-اجتماعی
۵	Q15/Q18	M24/m25/m12	امکان دسترسی

در نهایت در جدول ۸ اولویت بندی الگوهای ذهنی و همچنین مولفه های هر الگوهای ذهنی بیان شد.

جدول ۸. اولویت بندی عوامل و الگوهای ذهنی عوامل پیش برنده

الگوی ذهنی	عوامل کیو
ماهیت والیبالی و ورزش دختران	محبوب بودن رشته والیبالی بین دختران
	وجود استعدادهای زیاد در بین دختران مقطع متوسطه مشهد
	امکان آموزش والیبالی به وسیله کمترین امکانات
	آشنایی عمومی دانش آموزان به رشته ورزشی والیبالی
	گرایش زیاد دختران به کلاس های ورزشی فوق برنامه
عوامل فرهنگی	کمبود مخاطره و آسیب دیدگی در رشته والیبالی برای دختران
	استقبال عمومی خانواده های دانش آموزان از کلاس های فوق برنامه مدارس
	نگاه و دید مثبت مردم مشهد به ورزش دختران
امکان پیشرفت	اعتماد بالای جامعه مشهد به مدارس و معلمان از نظر اخلاقی و تئوری
	استقبال عمومی از برنامه های اوقات فراغت مدارس
	حضور موفق تیم های مینی والیبالی و والیبالی دانش آموزان مشهد در سطح استان و کشور
	توسعه ورزش دانش آموزی در سال های اخیر
	وجود مربیان کارآموده والیبالی در سطح شهر مشهد
	وجود دانش آموزان دختر مطرح والیبالی در سطح شهر
	وجود انگیزه زیاد در دختران دانش آموز مشهد در بروز توانایی های ورزشی
توجه به ورزش دانش آموزی مشهد به خصوص دختران، برای معرفی استعدادها به مقاطع بالاتر ورزشی	
عوامل حمایتی-اجتماعی	فرصت بروز استعداد در کلاس های فوق برنامه مدارس برای دختران دانش آموز
	مساعدهت هیات والیبالی استان با آموزش و پرورش
	وجود افراد دلسوز در بدنه تربیت بدنی آموزش و پرورش مشهد
	حمایت معنوی آموزش و پرورش مشهد جهت توسعه برنامه های فوق برنامه ورزشی مدارس
امکان دسترسی	حمایت اجتماعی از دختران برای ورود به عرصه ورزش
	ها و پارک های مخصوص بانوان پارک در روباز ورزشی فضاهای از استقبال
	توزیع امکانات و سالن های ورزشی در اقصی نقاط مشهد و سهولت دسترسی

در شکل زیر مدل نهایی تحقیق رسم شد.

شکل ۱. مدل نهایی تحقیق

نتیجه گیری

هدف تحقیق حاضر شناسایی و اولویت بندی عوامل پیش برنده توسعه والیبال فوق برنامه مدارس دختران مشهد بود. نتایج نشان داد که ۲۳ عامل شناسایی شده در ۵ الگوی ذهنی خلاصه می شود. این الگوهای ذهنی هر کدام در برگرفته بخشی از عواملی هستند که نقش تعیین کننده اما پیش برنده ای در توسعه والیبال فوق برنامه مدارس متوسطه دخترانه مشهد دارد که در ادامه هر الگوی ذهنی و هر مولفه به صورت مجزا بررسی شد.

الگوی ذهنی اول: ماهیت والیبال و ورزش دختران

این الگوی ذهنی به طور خاص اشاره به این مفهوم دارد که ورزش والیبال بین دختران محبوب بوده و دختران ورزشکار تمایل زیادی برای انجام ورزش والیبال دارند. از این رو گویه های تشکیل دهنده این الگوی ذهنی شامل "محبوب بودن رشته والیبال بین دختران" که مهمترین عامل پیش برنده در فوق برنامه مدارس است؛ "وجود استعداد های زیاد در بین دختران مقطع متوسطه مشهد"؛ "امکان آموزش والیبال به وسیله کمترین امکانات" یکی دیگر از عواملی است که می توان پیش برنده باشد زیرا ماهیت این رشته به وسیله کمترین امکانات نیز میسر است؛ "آشنایی عمومی دانش آموزان به رشته ورزشی والیبال" سبب می شود که تمایل بیشتری در شرکت در کلاس های فوق برنامه مدارس داشته باشند؛ "گرایش زیاد دختران به کلاس های ورزشی فوق برنامه" یک عامل دیگر پیش برنده است که به سبب ماهیت ورزش در بین دختران است و "کمبود مخاطره و آسیب دیدگی در رشته والیبال برای دختران" یکی از محرک های قوی است که دختران و به طور کل خانواده ها را ترغیب می کند تا کودکان خود را به

سمت این ورزش یکشانند، از این رو یک عامل پیش برنده برای توسعه والیبال فوق برنامه مدارس دختران مشهد است.

الگوی ذهنی دوم: عوامل فرهنگی

این الگوی ذهنی نشان می دهد که فرهنگ شهر مشهد و مردم به سمت و سویی پیش رفته است که ورزش دختران را ترغیب می کند و باعث می شود که دختران به فعالیت های فوق برنامه مدارس روی بیاورند. این نتیجه با تحقیقات غفوری و همکاران (۱۳۹۷)، هری و همکاران^۲ (۲۰۱۷) و ژانک و همکاران (۲۰۱۳) همسو بود و مطابقت داشت. "استقبال عمومی خانواده های دانش آموزان از کلاس های فوق برنامه مدارس": "نگاه و دید مثبت مردم مشهد به ورزش دختران": "اعتماد بالای جامعه مشهد به مدارس و معلمان از نظر اخلاقی و تئوری" که نقش بسیار مثبت و ارزنده معلمان را در سایه فعالیت های فرهنگی جامعه نشان می ده و "استقبال عمومی از برنامه های اوقات فراغت مدارس" از مهمترین گویه های تشکیل دهنده این الگوی ذهنی بودند.

الگوی ذهنی سوم: امکان پیشرفت

این الگوی ذهنی اشاره به این دارد که یک سری اتفاق ها در ورزش مدارس افتاده است که انگیزه سایر دانش آموزان دختر مشهد را برای حضور در کلاس های ورزشی به خصوص والیبال افزایش داده است، از این نظر عامل پیش برنده برای توسعه والیبال فوق برنامه مدارس دختران محسوب می شود. این نتیجه با تحقیق قادری و همکاران (۱۳۹۹) همسو است. این گویه ها عبارت اند از: "حضور موفق تیم های مینی والیبال و والیبال دانش آموزان مشهد در سطح استان و کشور": "توسعه ورزش دانش آموزی در سال های اخیر"، "وجود مربیان کارآموده والیبال در سطح شهر مشهد"، "وجود دانش آموزان دختر مطرح والیبال در سطح شهر": "وجود انگیزه زیاد در دختران دانش آموز مشهد در بروز توانایی های ورزشی": "توجه به ورزش دانش آموزی مشهد به خصوص دختران، برای معرفی استعدادها به مقاطع بالاتر ورزشی" و فرصت بروز استعداد در کلاس های فوق برنامه مدارس برای دختران دانش آموز.

الگوی ذهنی چهارم: عوامل حمایتی-اجتماعی

این الگوی ذهنی بیان گر این مطلب است حمایت های اجتماعی از ورزش بانوان در سال های اخیر و وجود افراد دلسوز سبب شده است تا ورزش بانوان پیشرفت کند و تاثیر آن در تمامی زیرمجموعه های ورزش بانوان دیده شود، در نتیجه یک عامل پیش برنده برای توسعه والیبال فوق برنامه مدارس دختران مشهد مطرح می شود. این نتیجه با تحقیقات قادری و همکاران (۱۳۹۹)، عزیزی و طالب پور (۱۳۹۹) و نام و همکاران (۲۰۱۸) همسو بود و با تحقیق سیف پناهی و خطیبی (۱۳۹۶) ناهمسو بود زیرا در آن پژوهش حمایت از توسعه ورزش صورت نگرفته بود. این گویه ها به شرح "مساعدت هیات والیبال استان با آموزش و پرورش"، "وجود افراد دلسوز در بدنه تربیت بدنی آموزش و پرورش مشهد"، "حمایت معنوی آموزش و پرورش مشهد جهت توسعه برنامه های فوق برنامه ورزشی مدارس" و حمایت اجتماعی از دختران برای ورود به عرصه ورزش بود.

^۲. Herry & et al

الگوی ذهنی پنجم: امکان دسترسی

این الگوی ذهنی نشان گر این است که اماکن و سالن های ورزشی در شهر مشهد در دسترس همگان است و از توزیع جغرافیایی خوبی برخوردار است، در نتیجه افراد برای شرکت در کلاس های فوق برنامه لازم نیست مسافت طولانی نیز طی نمایند. "استقبال از فضاهای ورزشی روباز در پارک ها و پارک های مخصوص بانوان" که سبب می شود دختران علاقه بیشتری به والیبال داشته باشند و "توزیع امکانات و سالن های ورزشی در اقصی نقاط مشهد و سهولت دسترسی" از مهمترین گویه های تشکیل دهنده این الگوی ذهنی بود.

در ادامه بر اساس خروجی نرم افزار SPSS مقادیر بارهای عاملی با یکدیگر مقایسه شده و عوامل مهم و نظراتی که دارای اهمیت بیش تری بودند، شناسایی شدند در اولویت بندی عوامل پیش برنده مشخص شد که به ترتیب ماهیت والیبال و ورزش دختران، عوامل فرهنگی، امکان پیشرفت، عوامل حمایتی-اجتماعی و امکان دسترسی مهمترین عوامل هستند. ماهیت رشته والیبال سبب شده که این رشته ورزشی بسیار مورد طرفدار و محبوب دانش آموزان دختر و خانواده ها باشد و از آنجایی که به راحتی قابل بازی کردن است و امکان آسیب دیدگی کمی دارد، نقش زیادی در توسعه والیبال فوق برنامه مدارس دارد که مدیران تمرکز خود را بر این رشته متمرکز کنند. به همین دلیل این الگوی ذهنی در اولویت اول قرار گرفته است. اولویت دوم مربوط به عوامل فرهنگی بود. فرهنگ جامعه به سمتی پیش رفته است که در شهر مشهد به ورزش دختران به اندازه ورزش آقایان اهمیت می دهند، در نتیجه فرصت خوبی برای توسعه ورزش دختران فراهم شده است. این تاثیر می تواند در فوق برنامه مدارس نیز هم وجود داشته باشد. در نتیجه عوامل فرهنگی باید جزء مهمترین عوامل پیش برنده باشد و نتیجه حاضر را توجیه می کند. اولویت سوم مربوط به امکان پیشرفت بود. دختران در مدارس اگر پیشرفت دوستان و همکلاسی های خود را ببینند، انگیزه بیشتری در حضور میادین ورزشی و کلاس های فوق برنامه مدارس دارند، و با توجه به موفقیت های تیم های والیبال مشهد در سطح کشور توسعه این ورزش در مدارس دوچندان می شود، پس باید این الگوی ذهنی را نیز اولویت دار مطرح کرد. در یک نتیجه گیری کلی باید بیان کرد که تمامی مولفه ها و گویه های مشخص شده اهمیت دارند و برای پیشرفت و توسعه باید به همه آنها توجه شود و صرفا عوالی که اولویت بالاتری داشتند را اهمیت قائل نشد، زیرا غافل شدن از یک عامل دیگر سبب عدم توسعه والیبال فوق برنامه مدارس دختران مشهد خواهد شد. در نهایت با توجه به نتایج تحقیق پیشنهادات کاربردی زیر برای توسعه بیشتر والیبال فوق برنامه مدارس دختران مقطع متوسطه شهر مشهد شد:

- ۱- با توجه به الگوی ذهنی ماهیت والیبال در عوامل پیش برنده پیشنهاد می شود که تبلیغات بیشتری در زمینه برگزاری کلاس های فوق برنامه والیبال بین دانش آموزان دختر شود تا استقبال بیشتری شود.
- ۲- باتوجه به الگوی ذهنی امکان پیشرفت در عوامل پیش برنده پیشنهاد می شود که سطح کلاس های فوق برنامه والیبال را افزایش داد به صورتی که افراد مستعد و مقام آور دانش آموز، ترغیب به حضور در کلاس های فوق برنامه مدارس شوند، زیرا با جذب آنها طیف بیشتری از دانش آموزان به سمت این کلاس ها روی خواهند آورد.

۳- باتوجه به الگوی ذهنی امکان دسترسی در عوامل پیش برنده پیشنهاد می شود که سعی شود بخشی از کلاس- های فوق برنامه مدارس در پارک های مخصوص که امکان دارد، برگزار شود؛ زیرا هم هزینه ها را کاهش می دهد هم به وسطه حضور در فضای باز شادی و نشاط بیشتری را به همراه خواهد داشت.

منابع و مراجع

۱. چیت ساز مقدم (۱۳۹۰) ورزش دختران در مدارس؛ موانع، راهکارها، ماهنامه معلمان، زمزمه، شماره ۷۶.
۲. رضوی، سید محمد حسین، روحانی، زهرا، قنبری فیروز آبادی، علیرضا. (۱۳۹۳). تحلیلی بر عوامل موثر در ارتقای جایگاه درس تربیت بدنی در مدارس. *پژوهشنامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی*، ۱۰(۱۹): ۶۹-۸۰.
۳. سیف پناهی شعبانی، جبار، خطیبی، امین. (۱۳۹۶). تبیین و تحلیل عوامل موثر بر پیشرفت والیبال ایران در سطح قهرمانی. *مدیریت و توسعه ورزش*، ۶(۲): ۱۷-۳۱.
۴. عبدزاده، فرهاد، کاشف، سید محمد، محرم زاده، مهرداد. (۱۳۹۷). بررسی موانع و محدودیت های توسعه والیبال در استان آذربایجان غربی. *پژوهش های فیزیولوژی و مدیریت در ورزش*، ۱۰(۴): ۱۲۳-۱۳۷.
۵. عزیزی، بهادر، طالب پور، مهدی. (۱۳۹۸). برنامه ریزی راهبردی توسعه ی فوتبال استان خراسان رضوی با استفاده از مدل استراتژیک SOAR. *مدیریت و رفتار سازمانی در ورزش*، ۸(۱): ۴۱-۲۷.
۶. غفوری، فرزاد؛ هنری، حبیب؛ قادری، جعفر علی. (۱۳۹۷). شناسایی عوامل تأثیرگذار در توسعه ورزش ناجا. فصلنامه مدیریت منابع در نیروی انتظامی. (۲۴)، ۱۳۷-۱۶۲.
۷. قادری، جعفر علی، غفوری، هنری، حبیب محمدی مقدم & یوسف. (۱۳۹۹). الگوی راهبردی توسعه ورزش در نیروی انتظامی. *پژوهش های مدیریت انتظامی*، ۱۵(۱): ۷۴-۵۳.
۸. نظری، وحید، رضوی، سید محمد حسین، حسینی، سید عماد، رئیسی، مجتبی. (۱۳۹۳). شناسایی تنگناها و موانع پیش روی والیبال ساحلی ایران با استفاده از تحلیل سوات. *پژوهشنامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی*، ۱۰(۲۰): ۳۴-۲۳.
۹. وفایی مقدم، علی، دوستی، مرتضی، فخری، فرناز، جعفری، مهران. (۱۳۹۷). بررسی موانع توسعه ورزش مدارس استان مازندران. *پژوهشنامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی*، ۱۴(۲۸): ۱۶۷-۱۸۲.
۱۰. Bjørndal, C. T., & Gjesdal, S. (2020). The role of sport school programmes in athlete development in Norwegian handball and football. *European Journal for Sport and Society*, 1-33.
۱۱. Balyer, A., & Gunduz, Y. (2012). Effects of structured extracurricular facilities on students' academic and social development. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 46, 4803-4807.
۱۲. Bjørndal, C. T., & Gjesdal, S. (2020). The role of sport school programmes in athlete development in Norwegian handball and football. *European Journal for Sport and Society*, 1-33.
- ۱۳.
۱۴. Ivaniushina, V. A., & Aleksandrov, D. A. (2015). Socialization through informal education: The extracurricular activities of Russian schoolchildren. *Russian Education & Society*, 57(4), ۹۹۹-۲۱۳.
۱۵. Toomey, R. B., McGuire, J. K., & Russell, S. T. (2012). Heteronormativity, school climates, and perceived safety for gender nonconforming peers. *Journal of adolescence*, 35(1), 187-196.

۶۶. Darling, N., Caldwell, L. L., & Smith, R. (2005). Participation in school-based extracurricular activities and adolescent adjustment. *Journal of Leisure Research*, 37(1), 51-76.
۷۷. Fredricks, J. A., & Eccles, J. S. (2008). Participation in extracurricular activities in the middle school years: Are there developmental benefits for African American and European American youth?. *Journal of Youth and Adolescence*, 37(9), 1029-1043.
۸۸. Harrison, P. A., & Narayan, G. (2003). Differences in behavior, psychological factors, and environmental factors associated with participation in school sports and other activities in adolescence. *Journal of school health*, 73(3), 113-120.
۹۹. Beltrán-Carrillo, V. J., Devís-Devís, J., & Peiró-Velert, C. (2012). Actividad física y sedentarismo en adolescentes de la Comunidad Valenciana. *Revista Internacional de Medicina y Ciencias de la Actividad Física y del Deporte/International Journal of Medicine and Science of Physical Activity and Sport*, 12(45), 123-137.
۱۰۰. Pérez-Ordás, R., Aznar Cebamanos, M., Nuviala, R., & Nuviala, A. (2019). Evaluation of extracurricular sports activities as an educational element for sustainable development in educational institutions. *Sustainability*, 11(12), 3474.
۱۱. Burden, T. F., & Dixon, M. A. (2013). Adolescent withdrawal from sport participation: An integrated approach. *Journal for the Study of Sports and Athletes in Education*, 7(3), 149-167.
۱۲. De Bosscher, V., De Knop, P., Van Bottenburg, M., & Shibli, S. (2006). A conceptual framework for omparati sport policy factors leading to international success. *European Sport Management Quarterly*, 6, 185-215.
۱۳. Farahani A, Abdavi F (2006). Equipment and facilities of heroic sports bases and its role in the development of sports in the country. *Movement*. 2006, 29:83-69.
۱۴. Ghayebzadeh Sh, Zamani H (2013). Identify the factors influencing the success of the Iranian national volleyball team from the perspective of experts. *Sport Management Articles, National Student Congress on Sport Sciences; Tomorrow's Generation; Tehran University*. 186-185.
۱۵. Herri, Ade Winanta Zaimardi, and Irda (2017). Barriers in Implementing Strategic Management Process at Local Government: Case Padang City Regency-West Sumatera.
۱۶. Jenkinson, K. A. & Benson, A. C. (2010). Physical education, sport education and physical activity policies: Teacher knowledge and implementation in their Victorian state secondary school. *European Physical Education Review*, 15(3), 365-388
۱۷. Kartakoullis1,N et al(2009) Sports for All Philosophy: The evolution in Cyprus and the Transfer from a Sport to a Health Orientationm *International Journal of Sport Management, Recreation & Tourism*.
۱۸. McChesney R.(2013) Media Made Sport: A History of Sports Coverage in the U.S.
۱۹. Mirmoini, Seyyed Y. (2013). Providing strategies for talent development and training in volleyball. *National Convolution of New Approaches in Sport Sciences and Physical Education, Islamic Azad University, South Tehran Branch*.
۲۰. Mohrramzadeh M, Ilon Kashkoli F, Lotfi M, Babaei S. (2013). Barriers to attracting sponsors in professional volleyball in West Azarbaijan province and presenting its solutions. *Sports management Conference, Al-Zahra University*.
۲۱. Nam, B. H., Hong, D., Marshall, R. C., & Hong, J. (2018). Conflicts among stakeholders regarding the new academic system in the Korea University Sport Federation. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 10(3), 597-613.
۲۲. Schulenkorf, N., & Siefken, K. (2019). Managing sport-for-development and healthy lifestyles: The sport-for-health model. *Sport Management Review*, 22(1), 96-107.
۲۳. Serrano, R., Lacerda, D. P., Cassel, R. A., Rodrigues, L. H., & Soares, P. F. (2018). Systemic analysis of the soccer (football) value chain: Learning from the Brazilian context. *Systemic Practice and Action Research*, 31(3), 269-291.
۲۴. Sotiriadou, P. (2013). Sport development planning: The sunny golf club. *Sport Management Review*, 16(4), 514-523.

۵۵. Wang, D. B., & Lu, W. J. (2017). The Construction and Application of Functional Indexes of Colleges and Universities in the Development of Sports Industry—Analysis Based on Fuzzy Comprehensive Evaluation Method. *Eurasia Journal of Mathematics, Science & Technology Education*, 13(8), 6027-6036.
۶۶. Wang, D. B., & Lu, W. J. (2017). The Construction and Application of Functional Indexes of Colleges and Universities in the Development of Sports Industry—Analysis Based on Fuzzy Comprehensive Evaluation Method. *Eurasia Journal of Mathematics, Science & Technology Education*, 13(8), 6027-6036.
- ۷۷.
۸۸. Zhang, J., & Bao, Y. (2013). My views on the development of China's sports. *Journal of Hebei Institute of Physical Education*, 2. 33-41.

